

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 59/2016(12))

ΠΑΡΑΠΟΝΟ / ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ «ΡΑΔΙΟ ΠΡΩΤΟ»

Ημερομηνία Απόφασης: 11 Μαΐου, 2016

Ενώπιον: κ.κ. Ανδρέα Πετρίδη, Εκτελεστικού Προέδρου, Αρτέμη Αρτεμίου, Αντιπροέδρου, Ανδρέα Κωνσταντινίδη, Τίτου Κολώτα, Χρυσανγής Αργυρού, Σπυρούλας Χριστοδούλου και Σέργιου Ποΐζη, Μελών.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στην παρούσα υπόθεση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου εξετάζει κατόπιν παραπόνου / καταγγελίας τις από μέρος του ραδιοφωνικού οργανισμού «**ΡΑΔΙΟ ΠΡΩΤΟ**» πιθανές παραβάσεις των Κανονισμών **21(3)** και **28(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Σύμφωνα με τους προαναφερθέντες Κανονισμούς:

21.-(3) Οι σταθμοί υποχρεούνται όπως σ' όλες τις εκπομπές (συμπεριλαμβανομένων και των διαφημίσεων) διασφαλίζουν σεβασμό προς την προσωπικότητα, την τιμή, την υπόληψη, τον ιδιωτικό βίο, την επαγγελματική, επιστημονική, κοινωνική, καλλιτεχνική, πολιτική ή άλλη συναφή δραστηριότητα κάθε προσώπου, η εικόνα του οποίου εμφανίζεται στην οθόνη ή το όνομα του οποίου μεταδίδεται από σταθμό ή γίνεται αναφορά ή μεταδίδονται γι' αυτό στοιχεία τέτοια που οδηγούν στην αναγνώριση της ταυτότητας του.

Η πιο πάνω υποχρέωση επεκτείνεται αναφορικά με κάθε άτομο ή την εικόνα γενικά του ανθρώπου ως ατόμου ή μέλους ομάδας.

28.-(1) Τα πρόσωπα που συμμετέχουν ή αναφέρονται σε εκπομπή απολαύουν δίκαιης, ορθής και αξιοπρεπούς συμπεριφοράς.

Ύστερα από σχετική απόφαση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, με επιστολή της ημερομ. **16.3.2016**, έθεσε ενώπιον του οργανισμού τις διερευνώμενες παραβάσεις. Στην εν λόγω επιστολή αναφέρονται, μεταξύ άλλων και τα πιο κάτω:

Εάν επιθυμείτε να υποβάλετε οποιοσδήποτε εξηγήσεις και/ή παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με τις ως άνω πιθανές παραβάσεις, καλείσθε όπως τις υποβάλετε υποχρεωτικά γραπτώς στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, το αργότερο εντός σαράντα πέντε (45) ημερών, από τη λήψη της παρούσας επιστολής.

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να επιθεωρήσετε, προς τον πιο πάνω σκοπό, το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, παρακαλείσθε όπως ενημερώσετε άμεσα την Αρχή και εν πάση περιπτώσει, εντός επτά (7) ημερών από την ημερομηνία λήψης της παρούσας επιστολής, για να καθοριστεί η ημερομηνία και η ώρα της επιθεώρησης.

Εάν η Αρχή δεν λάβει οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην καθορισμένη προθεσμία, δύναται να προχωρήσει στη λήψη απόφασης χωρίς την απάντησή σας.

Οι διερευνώμενες παραβάσεις εκτίθενται πιο κάτω στα υποστοιχεία 1 - 2:

1. Στις **22.1.2016**, μεταξύ των ωρών **06:00 - 09:00**, μεταδόθηκε το πρόγραμμα **«Πρώτη Εκπομπή»**, χωρίς ο οργανισμός να διασφαλίσει σεβασμό προς την προσωπικότητα, την τιμή, την υπόληψη, την επαγγελματική και την επιστημονική δραστηριότητα του Καθηγητή του Τμήματος Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κύπρου κ. Γιάννη Παπαδάκη και της Εκπαιδευτικού κ. Ρένας Χόπλαρου, τα ονόματα των

οποίων μεταδόθηκαν από τον οργανισμό, κατά παράβαση του **Κανονισμού 21(3)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Συγκεκριμένα, στα πλαίσια του προγράμματος, μεταδόθηκε τηλεφωνική παρέμβαση από το Γιάννο Χαραλαμπίδη, Δρ Διεθνών Σχέσεων και Πολιτικό Αναλυτή. Κατά τη διάρκεια της παρέμβασής του και αναφερόμενος στη βιωσιμότητα της λύσης του κυπριακού, ο κ. Χαραλαμπίδης ανέφερε επί λέξει τα ακόλουθα:

Γιάννος Χαραλαμπίδης: -«Που θα στηριχθεί η βιωσιμότητα της λύσης του κυπριακού; Η βιωσιμότητα της λύσης του κυπριακού θα στηριχθεί πάνω στον αφελληνισμό μας. Δεν είναι τυχαίο ότι έχει βάλει ο κύριος Αναστασιάδης την κυρία Χόπλαρου – ακούτε η κυρία Χόπλαρου τώρα, θα μάθει τα παιδιά μας γράμματα. Πρώτα πρέπει να μάθει η ίδια γράμματα. Δεύτερον: τον κύριο Παπαδάκη, στο Πανεπιστήμιο Κύπρου. Θα πρέπει να μάθει ο κύριος Παπαδάκης γράμματα και να μην γράφει την Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου χωρίς εισαγωγικά, για να μάθει τα παιδιά μας γράμματα. Άρα πάμε σε ένα αφελληνισμό διότι είναι το στοιχείο της βιωσιμότητας της λύσης.»

2. Στις **22.1.2016**, μεταξύ των ωρών **06:00 - 09:00**, μεταδόθηκε το πρόγραμμα **«Πρώτη Εκπομπή»**, κατά τη διάρκεια του οποίου ο Καθηγητής του Τμήματος Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κύπρου κ. Γιάννης Παπαδάκης και η Εκπαιδευτικός κ. Ρένα Χόπλαρου, οι οποίοι αναφέρθηκαν στο πρόγραμμα, **δεν απήλυσαν δίκαιης, ορθής και αξιοπρεπούς συμπεριφοράς**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 28(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

Η Δικηγόρος του οργανισμού κ. Βαρτενή Κασαπιάν (Χρίστος Πατσαλίδης Δ.Ε.Π.Ε.), με επιστολή της ημερομ. **4.5.2016** προς την Αρχή, υπέβαλε αίτημα για παραχώρηση παράτασης στην προθεσμία κατάθεσης των θέσεων του οργανισμού, μέχρι τις 6.5.2016.

Σε απαντητική της επιστολή ημερομ. **4.5.2016**, η Αρχή πληροφόρησε τον οργανισμό ότι έκανε δεκτό το αίτημά του για παραχώρηση παράτασης στην υποβολή των γραπτών εξηγήσεων και/ή παραστάσεων του οργανισμού, μέχρι την Παρασκευή, 6.5.2016.

Ο οργανισμός, με επιστολή της Δικηγόρου του κ. Βαρτενή Κασαπιάν (Χρίστος Πατσαλίδης Δ.Ε.Π.Ε.) ημερομ. **6.5.2016** προς την Αρχή, υπέβαλε γραπτώς τις εξηγήσεις και /ή παραστάσεις και/ή θέσεις του. Αντίγραφο της επιστολής του οργανισμού επισυνάπτεται ως **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄**.

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιον μας στοιχεία και περιστατικά της υπό εξέταση υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένων και των γραπτών θέσεων του οργανισμού, και κατόπιν προσεκτικής παρακολούθησης του εν λόγω προγράμματος κρίνουμε ότι:

Στις **22.1.2016**, μεταξύ των ωρών **06:00 - 09:00**, μεταδόθηκε το πρόγραμμα «**Πρώτη Εκπομπή**»:

- **χωρίς ο οργανισμός να διασφαλίσει σεβασμό προς την προσωπικότητα, την τιμή, την υπόληψη, την επαγγελματική και την επιστημονική δραστηριότητα** του Καθηγητή του Τμήματος Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κύπρου κ. Γιάννη Παπαδάκη και της Εκπαιδευτικού κ. Ρένας Χόπλαρου, τα ονόματα των οποίων μεταδόθηκαν από τον οργανισμό, κατά παράβαση του **Κανονισμού 21(3)** (υποστοιχείο **1**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000) και
- κατά τη διάρκεια του οποίου ο Καθηγητής του Τμήματος Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κύπρου κ. Γιάννης Παπαδάκης και η Εκπαιδευτικός κ. Ρένα Χόπλαρου, οι οποίοι αναφέρθηκαν στο πρόγραμμα, **δεν απήλυσαν δίκαιης, ορθής και αξιοπρεπούς συμπεριφοράς**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 28(1)** (υποστοιχείο **2**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

[Τα γεγονότα των υποστοιχείων 1-2 εκτίθενται αναλυτικά στη σελίδα 3 της παρούσας απόφασης.]

Η Αρχή σημειώνει ότι στα πλαίσια τηλεφωνικής παρέμβασης από το Γιάννο Χαραλαμπίδη, Δρ Διεθνών Σχέσεων και Πολιτικό Αναλυτή, ο κ. Χαραλαμπίδης ανέφερε, μεταξύ άλλων, τα εξής: *«Δεν είναι τυχαίο ότι έχει βάλει ο κύριος Αναστασιάδης την κυρία Χόπλάρου – ακούτε η κυρία Χόπλάρου τώρα, θα μάθει τα παιδιά μας γράμματα. Πρώτα πρέπει να μάθει η ίδια γράμματα. Δεύτερον: τον κύριο Παπαδάκη, στο Πανεπιστήμιο Κύπρου. Θα πρέπει να μάθει ο κύριος Παπαδάκης γράμματα και να μην γράφει την Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου χωρίς εισαγωγικά, για να μάθει τα παιδιά μας γράμματα.»*

Είναι προφανές ότι ο κ. Χαραλαμπίδης αναφέρθηκε με υποτιμητικό τρόπο για τον Καθηγητή του Τμήματος Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κύπρου κ. Γιάννη Παπαδάκη και την Εκπαιδευτικό κ. Ρένας Χόπλάρου, παρουσιάζοντας τους, ουσιαστικά, ως αγράμματους.

Μετά λύπης της η Αρχή υπογραμμίζει ότι τα σχόλια δεν έγιναν από ένα απλό τηλεθεατή, αλλά από ειδικό συνεργάτη του οργανισμού. Η Αρχή επισημαίνει ότι ο σχολιασμός των όσων συμβαίνουν στην επικαιρότητα, ακόμη και με επικριτική διάθεση είναι όχι απλώς ευπρόσδεκτος αλλά επιβαλλόμενος σε μια δημοκρατική κοινωνία, νοουμένου ότι αυτός γίνεται πάντα με προσοχή, ώστε να μην προσβάλλει οιονδήποτε. Ωστόσο, η Αρχή διευκρινίζει ότι είναι ένα πράγμα – και επιθυμητό - να ασκείται δημόσια κριτική και να εκφράζονται τυχόν διαφωνίες και ένα δεύτερο – και καταδικαστέο - να προβαίνουμε σε ατεκμηρίωτους χαρακτηρισμούς και σχόλια με τα οποία θίγονται συγκεκριμένα πρόσωπα.

Αναφορικά με τους ισχυρισμούς του οργανισμού, όπως καταγράφονται στην επιστολή της Δικηγόρου του κ. Βαρτενή Κασαπιάν (Χρίστος Πατσαλίδης Δ.Ε.Π.Ε.) ημερομ. 6.5.2016, η Αρχή παρατηρεί τα εξής:

Ο ισχυρισμός του οργανισμού ότι *Ο παρουσιαστής της ραδιοφωνικής εκπομπής, «Πρώτη Εκπομπή», κύριος Λάζαρος Μαύρος... προσπάθησε να διακόψει τον κύριο Χαραλαμπίδη προς αποφυγή περαιτέρω παρόμοιων τοποθετήσεων*, δεν ευσταθεί. Η Αρχή επισημαίνει ότι μόλις ο κ. Χαραλαμπίδης ανέφερε τα πιο πάνω, ουδέν σχόλιο δεν έγινε από τον παρουσιαστή του προγράμματος, Λάζαρο Μαύρο και ούτε προσπάθησε να διακόψει στο σημείο εκείνο τον κ. Χαραλαμπίδη. Αντίθετα, μόλις ο κ. Χαραλαμπίδης προέβη στα πιο πάνω σχόλια, συνέχισε την τηλεφωνική του παρέμβαση με ένα άλλο θέμα.

Ως προς τον ισχυρισμό του οργανισμού ότι *Ο σταθμός τονίζει και υπενθυμίζει στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης ότι πρόκειται για μια ζωντανή ραδιοφωνική ενημερωτική εκπομπή εις την οποία και γίνονται διάφορες συζητήσεις με πολιτική θεματολογία και πολυάριθμες τηλεφωνικές παρεμβάσεις κι ως εκ τούτου τα περιθώρια παρέμβασης του παρουσιαστή στην περίπτωση που εκφέρονται τοποθετήσεις ή κριτικές εναντίον οποιουδήποτε προσώπου, είναι περιορισμένα*, η Αρχή θεωρεί ότι ο ελεύθερος διάλογος θα πρέπει να ενθαρρύνεται. Άλλωστε σκοπός της Αρχής δεν είναι να λογοκρίνει οποιοδήποτε πρόγραμμα και θεωρεί ότι η παραχώρηση βήματος στους πολίτες για να εκφράσουν τις απόψεις τους, μέσω τηλεφωνικών παρεμβάσεων, είναι αναφαίρετο δικαίωμα του οργανισμού και στοιχείο, που στις πλείστες των περιπτώσεων, προάγει την έννοια της δημοκρατίας. Ωστόσο η Αρχή διευκρινίζει ότι ο ρόλος του δημοσιογράφου - παρουσιαστή είναι η διασφάλιση του υγιούς και τεκμηριωμένου διαλόγου, χωρίς ακρότητες, υπερβολές και υποτιμητικά σχόλια, και όπου υπάρχουν τέτοια οφείλει να παρεμβαίνει και να δρα πυροσβεστικά, για να προστατεύει την προσωπικότητα, την τιμή, την υπόληψη, καθώς και την επαγγελματική, επιστημονική ή άλλη συναφή δραστηριότητα κάθε προσώπου για τον οποίο γίνεται αναφορά στο πρόγραμμα.

Όσον αφορά στον ισχυρισμό του οργανισμού ότι *ο κύριος Μαύρος αμέσως μετά το συμβάν τερμάτισε την τηλεφωνική παρέμβαση προς αποφυγή παρόμοιων σχολίων και προσπάθησε να εντοπίσει τηλεφωνικώς τα εν λόγω πρόσωπα*, η Αρχή διευκρινίζει για ακόμη μια φορά ότι ο δημοσιογράφος – παρουσιαστής δεν τερμάτισε **αμέσως μετά** τα επίμαχα σχόλια, την τηλεφωνική παρέμβαση του κ. Χαραλαμπίδη, αλλά σε μεταγενέστερο χρόνο και αφότου ο κ. Χαραλαμπίδης είχε προχωρήσει σε ακόμη ένα θέμα προς συζήτηση, το οποίο και ολοκλήρωσε.

Σχετικά με τον ισχυρισμό του οργανισμού ότι *Ο σταθμός αντιλαμβάνεται πλήρως ότι υποχρεούται σ' όλες τις εκπομπές του να διασφαλίζει το σεβασμό προς την προσωπικότητα, την τιμή, την υπόληψη κάθε ατόμου, δεν θα έπρεπε όμως να παραβλέψει κανείς το γεγονός ότι σε ορισμένες περιπτώσεις όπως στις ζωντανές εκπομπές ο σταθμός είναι πρακτικά ανέφικτο να αποτρέψει τέτοια συμβάντα*, η Αρχή υπογραμμίζει ότι ακριβώς ο ρόλος του παρουσιαστή είναι σε περιπτώσεις που συμβαίνουν τέτοια περιστατικά, να επαναφέρει τη συζήτηση στο ορθό πλαίσιο και να διασφαλίζει την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όλων των εμπλεκομένων. Η Αρχή τονίζει ότι ακόμη και στις περιπτώσεις εκείνες που τα σχόλια, μέσω των οποίων δεν διασφαλίζεται σεβασμός προς την προσωπικότητα, την τιμή και την υπόληψη οιαδήποτε προσώπου, γίνονται από ακροατή ή στην προκειμένη περίπτωση από συνεργάτη του προγράμματος, ο οργανισμός δεν απαλλάσσεται από την ευθύνη για τήρηση της νομοθεσίας.

Η Αρχή επαναλαμβάνει για ακόμη μια φορά, ότι ο οργανισμός, ως ο μοναδικός υπεύθυνος για τα όσα μεταδίδονται στα πλαίσια των προγραμμάτων του, οφείλει να διασφαλίζει το σεβασμό προς την προσωπικότητα, την τιμή, την υπόληψη, την επαγγελματική, επιστημονική ή άλλη δραστηριότητα κάθε προσώπου, το όνομα του οποίου μεταδίδεται από τον οργανισμό. Ανάλογα, τα άτομα που συμμετέχουν σε προγράμματα θα πρέπει να τυγχάνουν δίκαιης, ορθής και αξιοπρεπούς συμπεριφοράς.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό του οργανισμού ότι *Σε κάθε περίπτωση ο σταθμός είναι έτοιμος και πρόθυμος να προσκομίσει το φωνητικό υλικό της εκπομπής ώστε η Αρχή να διαπιστώσει από μόνη της ότι ο παρουσιαστής δεν συμμερίστηκε τις απόψεις του κυρίου Χαραλαμπίδη, ούτε τον παρότρυνε να συνεχίσει παρά διέκοψε τη τηλεφωνική συζήτηση*, κατ' αρχάς, η Αρχή υποδεικνύει στον οργανισμό ότι διαθέτει και η ίδια το φωνητικό υλικό του προγράμματος, το οποίο και παρακολούθησε προσεκτικά, όπως αναφέρεται και πιο πάνω, προτού καταλήξει στην απόφασή της. Εν πάση περιπτώσει, προς αποκατάσταση των πραγματικών γεγονότων και περιστατικών της παρούσας υπόθεσης, η Αρχή κρίνει αναγκαίο να αναφέρει τα εξής:

- Η τηλεφωνική παρέμβαση του κ. Χαραλαμπίδη είχε συνολική διάρκεια 13.20'' .

- Στο 11.20'' και αφού ο κ. Χαραλαμπίδης αναφέρθηκε στο δικαίωμα ψήφου που θα έχουν οι ελληνοκύπριοι οι οποίοι θα επιστρέψουν υπό τουρκοκυπριακή διοίκηση, ο δημοσιογράφος – παρουσιαστής κ. Λάζαρος Μαύρος ανέφερε τα εξής: «Μάλιστα. Γιάννο Χαραλαμπίδη σε ευχαριστούμε πολύ, να 'σαι καλά.»
- Ακολούθως (στο 11.30'') ο κ. Χαραλαμπίδης αναφέρθηκε στον κυβερνητικό εκπρόσωπο και ακολούθησε ο εξής διάλογος μεταξύ των κ.κ. Μαύρου και Χαραλαμπίδη:

Γιάννος Χαραλαμπίδης: -«Αλλά αυτή είναι η λύση. Άρα ο κύριος κυβερνητικός εκπρόσωπος που έχει και διδάξει σε πανεπιστήμια, τι θα διδάσκει στα πανεπιστήμια; Για ποια δημοκρατία, για ποιο κοινοτικό κεκτημένο, ποια ψεύδη άρχισαν να λένε προς τον κόσμο.»

Λάζαρος Μαύρος (παραουσιαστής – δημοσιογράφος): -«Θα τον ρωτήσουμε.»

Γ.Χ.: -«Και το τελευταίο. Ακούστε.»

Λ.Μ.: -«Θα τον ρωτήσουμε τον ίδιο. Θα ακολουθήσει αμέσως μετά.»

Γ.Χ.: -«Όχι. Προσέξτε κάτι άλλο. Όχι. Να τον φέρετε σε αντιπαράθεση μαζί μου. Εγώ τον προκαλώ. Ακούστε. Κάτι άλλο.»

- Στο σημείο αυτό (11.55'') έγιναν τα επίμαχα σχόλια από τον κ. Χαραλαμπίδη για τους κ.κ. Παπαδάκη και Χόπλαρου:

Γ.Χ.: -«Που θα στηριχθεί η βιωσιμότητα της λύσης του κυπριακού; Η βιωσιμότητα της λύσης του κυπριακού θα στηριχθεί πάνω στον αφελληνισμό μας. Δεν είναι τυχαίο ότι έχει βάλει ο κύριος Αναστασιάδης την κυρία Χόπλαρου – ακούτε η κύρια Χόπλαρου τώρα, θα μάθει τα παιδιά μας γράμματα. Πρώτα πρέπει να μάθει η ίδια γράμματα. Δεύτερον: τον κύριο Παπαδάκη, στο Πανεπιστήμιο Κύπρου. Θα πρέπει να μάθει ο κύριος Παπαδάκης γράμματα και να μην γράφει την Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου χωρίς εισαγωγικά, για να μάθει τα παιδιά μας γράμματα. Άρα πάμε σε ένα αφελληνισμό διότι είναι το στοιχείο της βιωσιμότητας της λύσης.»

Η ΑΡΧΗ ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ ΟΤΙ ΣΤΟ ΣΗΜΕΙΟ ΑΥΤΟ ΔΕΝ ΕΓΙΝΕ ΟΙΟΝΔΗΠΟΤΕ ΣΧΟΛΙΟ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟ - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΤΗ

- Αμέσως μετά (12.30'') ο κ. Χαραλαμπίδης συνεχίζει με το επόμενο θέμα, το οποίο αφορά τις αρχές και τις αξίες που θα διέπουν τη λύση:

Γ.Χ.: -«Και ακούστε και το τελευταίο. Επειδή έχω υπηρετήσει 5 χρόνια με τον Γιαννάκη το Μάτση, δεν είναι καθόλου συναισθηματικό. Είναι θέμα συστήματος αρχών και αξιών... Και φωνάζουν 'ου περί χρημάτων τον αγώνα ποιούμεθα, αλλά περί αρετής', όπως είπε ο Κυριάκος Μάτσης. Τώρα ξέρετε που στηρίζεται η λύση του κυπριακού; 'Πληρώστε να ξεπουλήσουμε τις περιουσίες μας. Θα φάτε χρήμα για να βιώσει η λύση'.»

Λ.Μ.: -«*Μάλιστα. Ευχαριστούμε πολύ Γιάννο Χαραλαμπίδη.*»

Γ.Χ.: -«*Συγχαρητήρια στους εθνικόφρονες.*»

Λ.Μ.: -«*Να' στε καλά. Ευχαριστούμε πολύ.*»

- Στο σημείο αυτό (13.20΄) τερματίζεται η τηλεφωνική παρέμβαση του κ. Χαραλαμπίδη. Ακολουθεί η αποφώνηση του κ. Χαραλαμπίδη και η προσφώνηση του κυβερνητικού εκπροσώπου Νίκου Χριστοδουλίδη από το δημοσιογράφο – παρουσιαστή ως εξής:

Λ.Μ.: -«*Ήταν ο Γιάννος ο Χαραλαμπίδης. Ξεκινώντας από το Νταβός και πηγαίνοντας στα όσα δήλωσαν ο κ. Κασουλίδης, ο κ. Αναστασιάδης, ο κυβερνητικός εκπρόσωπος ο Νίκος ο Χριστοδουλίδης, τον οποίο έχουμε στην τηλεφωνική μας γραμμή. Καλή σας μέρα κύριε Χριστοδουλίδη...*»

Από τα πιο πάνω διαπιστώνεται ότι ο παρουσιαστής παρέμεινε ουδέτερος στα επίμαχα σχόλια του κ. Χαραλαμπίδη, για τους κ.κ. Παπαδάκη και Χόπλαρου. Ακολούθως, ο κ. Χαραλαμπίδης προχώρησε και ολοκλήρωσε το επόμενο θέμα και στη συνέχεια τερματίστηκε η τηλεφωνική του παρέμβαση. Επομένως ο ισχυρισμός του οργανισμού ότι *ο παρουσιαστής δεν συμμερίστηκε τις απόψεις του κυρίου Χαραλαμπίδη, ούτε το παρότρυνε να συνεχίσει παρά διέκοψε τη τηλεφωνική συζήτηση, απορρίπτεται από την Αρχή.*

Σε ότι αφορά στον ισχυρισμό του οργανισμού ότι *θα ήταν σε κάθε περίπτωση άδικο να τιμωρηθεί ο σταθμός εφόσον ο παρουσιαστής δεν υποκίνησε ούτε προκάλεσε με οποιοδήποτε τρόπο ούτε μπορούσε να προβλέψει ότι θα γίνει η εν λόγω κριτική ούτε βεβαίως συμφώνησε με αυτή, η Αρχή επισημαίνει ότι ο παρουσιαστής έπρεπε να μην παραμείνει αμέτοχος, αλλά αμέσως μετά ο κ. Χαραλαμπίδης προέβη στα εν λόγω σχόλια, όφειλε να παρέμβει και να του υποδείξει ότι με τα σχόλια του αυτά, προσβάλλει συγκεκριμένα πρόσωπα. Σε κανένα σημείο δεν διαφαίνεται ότι ο δημοσιογράφος – παρουσιαστής διαφωνεί ή αποδοκιμάζει τα σχόλια του κ. Χαραλαμπίδη, ούτε κατά τη διάρκεια της τηλεφωνικής του παρέμβασης του, ούτε κατά την αποφώνηση του στη συνέχεια. Η Αρχή επισημαίνει ότι η σιωπή δεν μπορεί να εκλαμβάνεται ως διαφωνία ή αποδοκιμασία, αφού θα μπορούσε κάλλιστα κάποιος να ισχυριστεί και το αντίθετο.*

Τέλος σε σχέση με τον ισχυρισμό του οργανισμού ότι *Η συγκεκριμένη εκπομπή είναι δημοφιλής για την ειλικρίνεια και την ευθύτητα με την οποία υποβάλλονται τα διάφορα ερωτήματα από τον παρουσιαστή και τους παρεμβαίνοντες καθώς και για την πολυφωνία που την διακατέχει*, η Αρχή διευκρινίζει ότι δεν κρίνεται το πρόγραμμα στο σύνολό του, αλλά το συγκεκριμένο πρόγραμμα που μεταδόθηκε στις 22.1.2016. Επιπρόσθετα, η Αρχή ενθαρρύνει τις προσπάθειες των ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών οργανισμών να μεταδίδουν προγράμματα, μέσω των οποίων παρέχεται βήμα και πρόσβαση στους πολίτες να εκφέρουν τις απόψεις τους. Είναι εξίσου σημαντικό, ωστόσο, αυτό να γίνεται στα πλαίσια ενός υγιούς και τεκμηριωμένου διαλόγου, με διαφάνεια και αντικειμενικότητα και με τρόπο που να συνάδει με τις πρόνοιες της νομοθεσίας και να μην θίγει συγκεκριμένα άτομα για τα οποία γίνεται αναφορά. Απαξιωτικά και υποτιμητικά σχόλια του τύπου **«πρώτα πρέπει να μάθει η ίδια γράμματα»** και **«θα πρέπει να μάθει ο κύριος Παπαδάκης γράμματα...»** υπερβαίνουν τα επιτρεπτά όρια της κριτικής και την ελευθερία του λόγου.

Συνοψίζοντας, η Αρχή επαναλαμβάνει για ακόμη μια φορά ότι οι οργανισμοί οφείλουν να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί όσον αφορά στο περιεχόμενο των προγραμμάτων που μεταδίδουν, προκειμένου να διασφαλίζουν σεβασμό προς την προσωπικότητα, την τιμή, την υπόληψη, την επαγγελματική, επιστημονική ή άλλη συναφή δραστηριότητα κάθε προσώπου, η εικόνα του οποίου εμφανίζεται στην οθόνη ή το όνομα του οποίου μεταδίδεται από τον οργανισμό ή γίνεται αναφορά ή μεταδίδονται γι' αυτό στοιχεία τέτοια που οδηγούν στην αναγνώριση της ταυτότητάς του. Ανάλογα, κάθε πρόσωπο το οποίο συμμετέχει ή αναφέρεται σε πρόγραμμα, θα πρέπει να απολαύει δίκαιης, ορθής και αξιοπρεπούς συμπεριφοράς.

Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή κρίνει και αποφασίζει ότι υπάρχουν παραβάσεις των Κανονισμών **21(3)** (υποστοιχείο **1**) και **28(1)** (υποστοιχείο **2**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Η Αρχή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου **3(2)(ζ)**, έχει δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να ακουσθεί και μπορεί να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλομένων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή δίνει στο οργανισμό την ευκαιρία να ακουσθεί και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων, για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή καλεί τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, όπως υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε **δεκατέσσερις (14)** μέρες από τη λήξη της παρούσας. Σε περίπτωση που δεν ληφθεί απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

(Α. ΠΕΤΡΙΔΗΣ)

Εκτελεστικός Πρόεδρος

Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

M.A.

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 59/2016(12))

ΠΑΡΑΠΟΝΟ / ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ «ΡΑΔΙΟ ΠΡΩΤΟ»

Ημερομηνία Απόφασης: 8 Ιουνίου, 2016

Ενώπιον: κ.κ. Ανδρέα Πετρίδη, Εκτελεστικού Προέδρου, Αρτέμη Αρτεμίου, Αντιπροέδρου, Ανδρέα Κωνσταντινίδη, Τίτου Κολώτα, Χρυσανγής Αργυρού, Σπυρούλας Χριστοδούλου και Σέργιου Ποΐζη, Μελών.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στις **11 Μαΐου 2016**, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου αποφάσισε ότι στην παρούσα υπόθεση υπάρχουν παραβάσεις των **Κανονισμών 21(3)** και **28(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Σύμφωνα με τους προαναφερθέντες Κανονισμούς:

21.-(3) Οι σταθμοί υποχρεούνται όπως σ' όλες τις εκπομπές (συμπεριλαμβανομένων και των διαφημίσεων) διασφαλίζουν σεβασμό προς την προσωπικότητα, την τιμή, την υπόληψη, τον ιδιωτικό βίο, την επαγγελματική, επιστημονική, κοινωνική, καλλιτεχνική, πολιτική ή άλλη συναφή δραστηριότητα κάθε προσώπου, η εικόνα του οποίου εμφανίζεται στην οθόνη ή το όνομα του οποίου μεταδίδεται από σταθμό ή γίνεται αναφορά ή μεταδίδονται γι' αυτό στοιχεία τέτοια που οδηγούν στην αναγνώριση της ταυτότητας του. Η πιο πάνω υποχρέωση επεκτείνεται αναφορικά με κάθε άτομο ή την εικόνα γενικά του ανθρώπου ως ατόμου ή μέλους ομάδας.

28.-(1) Τα πρόσωπα που συμμετέχουν ή αναφέρονται σε εκπομπή απολαύουν δίκαιης, ορθής και αξιοπρεπούς συμπεριφοράς.

Η Αρχή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 3(2)(ζ) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2015, είχε δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να ακουσθεί και μπορούσε να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλομένων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή έδωσε στον οργανισμό την ευκαιρία να ακουσθεί και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή, με επιστολή της ημερομ. **18.5.2016** κάλεσε τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, να υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε δεκατέσσερις (14) μέρες από την λήψη της επιστολής. Τονίστηκε επίσης ότι σε περίπτωση που δεν ληφθεί απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

Ο οργανισμός, με επιστολή της Δικηγόρου του κ. Βαρτενή Κασαπιάν (Χρίστος Πατσαλίδης Δ.Ε.Π.Ε.) ημερομ. **2.6.2016** προς την Αρχή, υπέβαλε γραπτώς τις απόψεις του για σκοπούς επιβολής κυρώσεων. Αντίγραφο της επιστολής του οργανισμού επισυνάπτεται ως **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄**.

Αναφορικά με τους ισχυρισμούς του οργανισμού, όπως καταγράφονται στην ως άνω επιστολή της Δικηγόρου του, η Αρχή παρατηρεί τα εξής:

Ο ισχυρισμός του οργανισμού ότι *Ο σταθμός γενικότερα είναι ιδιαίτερα προσεκτικός στις εκπομπές που μεταδίδει και σπανίως ή/και ποτέ έχει απασχολήσει την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης με παρόμοιες παραβάσεις*, δεν ευσταθεί. Η Αρχή έχει εξετάσει παρόμοιας φύσεως παραβάσεις

από τον εν λόγω οργανισμό. Ενδεικτικά αναφέρονται οι **Υποθέσεις αρ. 71/2004(12), 137/2006(12), 28/2013(12) και 34/2013(12)**, οι οποίες αφορούν στο ίδιο πρόγραμμα [*«Πρώτη Εκπομπή»*] το οποίο μεταδόθηκε από τον ίδιο ραδιοφωνικό οργανισμό [*«Ράδιο Πρώτο»*] και αφορούν παρόμοιες παραβάσεις [**Κανονισμός 21(3) και/ή 28(1)** των προαναφερθέντων Κανονισμών].

Σε ό,τι αφορά στον ισχυρισμό του οργανισμού ότι *Σε καμιά περίπτωση δεν είχε πρόθεση το Ράδιο Πρώτο με την προβολή της συγκεκριμένης εκπομπής να βλάψει την τιμή και την υπόληψη των ατόμων εις τα οποία έγινε αναφορά από τον κ. Χαραλαμπίδη, που παρενέβη τηλεφωνικώς εις την εκπομπή*, η Αρχή επισημαίνει ότι ακόμα και αν **δεν ήταν πρόθεση** του οργανισμού να βλάψει την τιμή και την υπόληψη των ατόμων για τα οποία έγινε αναφορά, εντούτοις λέχθηκαν σχόλια από τον κ. Χαραλαμπίδη, στο πλαίσιο της τηλεφωνικής του παρέμβασης, μέσω των οποίων **είχαν ως αποτέλεσμα** να θίξουν την προσωπικότητα, την τιμή, την υπόληψη, την επαγγελματική και την επιστημονική δραστηριότητα του Καθηγητή του Τμήματος Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κύπρου κ. Γιάννη Παπαδάκη και της Εκπαιδευτικού κ. Ρένας Χόπλάρου, με αποτέλεσμα οι κ.κ. Παπαδάκης και Χόπλάρου να μην απήλαυσαν δίκαιης, ορθής και αξιοπρεπούς συμπεριφοράς.

Η Αρχή τονίζει ότι γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, σε ζωντανά προγράμματα που περιλαμβάνουν τηλεφωνικές παρεμβάσεις ακροατών ή συνεργατών του οργανισμού, ο ρόλος του παρουσιαστή είναι ιδιαίτερα κρίσιμος και σημαντικός, ώστε στις περιπτώσεις εκείνες όπου οι συμμετέχοντες ξεπερνούν τα όρια της κριτικής και θίγουν με τα λεγόμενα τους άτομα, ο παρουσιαστής οφείλει να παρεμβαίνει και να τους το υποδεικνύει, και σε περίπτωση μη συμμόρφωσής τους, να τερματίζει την τηλεφωνική τους παρέμβαση.

Όσον αφορά στον ισχυρισμό του οργανισμού ότι *ο παρουσιαστής με κανέναν τρόπο δεν υποκίνησε και/ή δεν υποστήριξε τις απόψεις του κ. Χαραλαμπίδη*, η Αρχή διευκρινίζει ότι οι παραβάσεις δεν αφορούν την υποκίνηση, εκ μέρους του παρουσιαστή, των επίμαχων σχολίων του κ. Χαραλαμπίδη. Ωστόσο, η Αρχή παραπέμπει τον οργανισμό στην απόφασή της ημερομ. 11.5.16 και επισημαίνει ότι ο παρουσιαστής έπρεπε να μην παραμείνει αμέτοχος στα επίμαχα

σχόλια του κ. Χαραλαμπίδη. Αντιθέτως, αμέσως μετά ο κ. Χαραλαμπίδης προέβη στα εν λόγω σχόλια, ο παρουσιαστής όφειλε να παρέμβει και να του υποδείξει ότι με τα σχόλια του αυτά, προσβάλλει συγκεκριμένα πρόσωπα. Σε κανένα σημείο δεν διαφαίνεται ότι ο δημοσιογράφος – παρουσιαστής διαφωνεί ή αποδοκιμάζει τα σχόλια του κ. Χαραλαμπίδη, ούτε κατά τη διάρκεια της τηλεφωνικής του παρέμβασης του, ούτε κατά την αποφώνηση του στη συνέχεια.

Σχετικά με τον ισχυρισμό του οργανισμού ότι *Υπό τις περιστάσεις μάλιστα θεώρησε [ο παρουσιαστής] ότι η σιωπή ήταν η πιο σωστή αντιμετώπιση προκειμένου να αποφύγει να δοθεί περισσότερη έκταση στο ζήτημα, καθότι κάτι τέτοιο μάλλον θα έβλαπτε περισσότερο τα υπό αναφορά πρόσωπα παρά θα τα ωφελούσε*, η Αρχή επισημαίνει, ως η απόφασή της ημερομ. 11.5.16, ότι η σιωπή δεν μπορεί να εκλαμβάνεται ως διαφωνία ή αποδοκιμασία, αφού θα μπορούσε κάλλιστα κάποιος να ισχυριστεί και το αντίθετο.

Μετά λύπης της η Αρχή υπογραμμίζει, ως η απόφασή της ημερομ. 11.5.16, ότι τα σχόλια δεν έγιναν από ένα απλό τηλεθεατή, αλλά από ειδικό συνεργάτη του οργανισμού.

Καταλήγοντας, η Αρχή επισημαίνει, ως η απόφασή της ημερομ. 11.5.16, ότι ο σχολιασμός των όσων συμβαίνουν στην επικαιρότητα, ακόμη και με επικριτική διάθεση είναι όχι απλώς ευπρόσδεκτος αλλά επιβαλλόμενος σε μια δημοκρατική κοινωνία, νοουμένου ότι αυτός γίνεται πάντα με προσοχή, ώστε να μην προσβάλλει οιονδήποτε. Ωστόσο, η Αρχή διευκρινίζει ότι είναι ένα πράγμα – και επιθυμητό - να ασκείται δημόσια κριτική και να εκφράζονται τυχόν διαφωνίες και ένα δεύτερο – και καταδικαστέο - να προβαίνουμε σε ατεκμηρίωτους χαρακτηρισμούς και σχόλια με τα οποία θίγονται συγκεκριμένα πρόσωπα.

Συνοψίζοντας, η Αρχή επαναλαμβάνει για ακόμη μια φορά ότι ο οργανισμός, ως ο μοναδικός υπεύθυνος για όσα μεταδίδονται στα πλαίσια των προγραμμάτων του, οφείλει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικός όσον αφορά στο περιεχόμενο των προγραμμάτων που μεταδίδει, προκειμένου να διασφαλίζει σεβασμό προς την προσωπικότητα, την τιμή, την υπόληψη, την επαγγελματική, επιστημονική ή άλλη συναφή δραστηριότητα κάθε προσώπου, το όνομα του οποίου μεταδίδεται από τον οργανισμό ή γίνεται αναφορά ή μεταδίδονται γι' αυτό στοιχεία

τέτοια που οδηγούν στην αναγνώριση της ταυτότητάς του. Ανάλογα, κάθε πρόσωπο το οποίο συμμετέχει ή αναφέρεται σε πρόγραμμα, έχει δικαίωμα να απολαύει δίκαιης, ορθής και αξιοπρεπούς συμπεριφοράς.

Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, αφού έλαβε σοβαρά υπόψη της όλα τα ενώπιον της στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων και των γραπτών απόψεων του οργανισμού για σκοπούς επιβολής κυρώσεων, μέσω των οποίων εκφράζεται η απολογία του οργανισμού καθώς και η υπόσχεση του ότι θα είναι πιο προσεκτικός και θα συμμορφώνεται με τη σχετική νομοθεσία, ως επίσης τη φύση, τη βαρύτητα, τη διάρκεια και τη σοβαρότητα των παραβάσεων, αποφασίζει όπως επιβάλλει στον οργανισμό, για τις παραβάσεις που έγιναν στις **22.1.2016**, κυρώσεις ως ακολούθως:

- Για την παράβαση του Κανονισμού **21(3)** (υποστοιχείο **1**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000), το διοικητικό πρόστιμο των **€1.000**.
- Για την παράβαση του Κανονισμού **28(1)** (υποστοιχείο **2**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000), η Αρχή δεν επιβάλλει οιαδήποτε κύρωση, λόγω ομοιότητας των γεγονότων και συστατικών στοιχείων της παρούσας παράβασης με εκείνων του υποστοιχείου 1, στο οποίο έχει ήδη επιβληθεί κύρωση.

Ο οργανισμός καλείται να εμβάσει προς την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου το διοικητικό πρόστιμο των **€1.000** που του έχει επιβληθεί μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την κοινοποίηση σ' αυτόν της παρούσας απόφασης.

(Α. ΠΕΤΡΙΔΗΣ)

Εκτελεστικός Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

M.A.